

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Waterplannen Fryslân 2010-2015

**Toetsingsadvies over de aanvulling op het
milieueffectrapport**

23 november 2009 / rapportnummer 2027-118

1. OORDEEL OVER DE AANVULLING OP HET MER

De waterbeheerders in de provincie Fryslân¹ stellen nieuwe waterplannen vast voor het waterbeheer in de periode 2010-2015. De waterplannen geven onder andere invulling aan het waterbeleid op Europees en Rijksniveau, zoals de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). Voor de vernieuwing van deze plannen wordt een gezamenlijke m.e.r.-procedure doorlopen.²

Op 3 juli 2009 heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (verder “de Commissie”) een toetsingsadvies uitgebracht over het MER.³ Daarin constateerde de Commissie dat essentiële informatie ontbrak om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De ontbrekende informatie had betrekking op de effecten van de waterplannen op de natuur. Het waterbeheer is van (grote) invloed op Natura 2000-gebieden, vooral gebieden met een “sense of urgency” met betrekking tot watercondities (verder: “sense of urgency gebieden”).⁴ Door het ontbreken van deze informatie is geen integrale afweging mogelijk bij bepaalde keuzes die in de waterplannen worden gemaakt.

Op 28 september 2009 heeft de Commissie een aanvulling op het MER⁵ ontvangen, met het verzoek daarover advies uit te brengen. De Commissie vindt dat het **MER en de aanvulling tezamen de essentiële informatie bevat** om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming.

Uit de passende beoordeling blijkt dat het voorgenomen peilbeheer voor de Friese boezem leidt tot significante negatieve gevolgen voor verschillende Natura 2000-gebieden. Om de instandhoudingsdoelstellingen voor deze gebieden te behalen is minimaal een fors pakket aan mitigerende maatregelen nodig. De passende beoordeling geeft niet de zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van de genoemde gebieden niet worden aangetast. De Commissie verwacht op basis van het MER en de aanvulling dat de voorziene maatregelen in de planperiode onvoldoende effectief zullen zijn om te voldoen aan de watercondities voor ‘sense of urgency gebieden’. Dit betekent dat binnen de planperiode mogelijk aanvullende maatregelen of heroverweging van de keuze voor een vast boezempeil nodig zal zijn om te voldoen aan de watercondities en de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden.

¹ De Provincie Fryslân stelt een nieuw waterhuishoudingsplan op voor de periode 2010-2015. Het Wetterskip Fryslân stelt een nieuw waterbeheerplan op voor dezelfde planperiode.

² Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

³ Rapportnummer 2027-95

⁴ Dit zijn de Natura 2000-gebieden waarvan de milieuomstandigheden op het gebied van water (grondwater en/of oppervlaktewater, kwantiteit en/of kwaliteit) snel moeten worden aangepakt, omdat de instandhoudingsdoelstellingen voor een of meerdere habitats of soorten dermate bedreigd worden dat geveesd wordt voor het voortbestaan van het habitat of de soort.

⁵ De aanvulling bestaat uit een passende beoordeling en een ‘antwoordnota’, waarin is aangegeven op welke wijze zienswijzen, adviezen en de resultaten van het MER en de passende beoordeling worden verwerkt in de definitieve waterplannen. In dit advies wordt waar nodig onderscheid gemaakt tussen deze documenten. De aanvulling heeft niet ter visie gelegen. De Commissie gaat er vanuit dat het bevoegde gezag de aanvulling alsnog publiceert, bijvoorbeeld bij de vaststelling van de definitieve waterplannen.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL EN AANBEVELINGEN VOOR HET VERVOLG

2.1 Peilbeheer boezem

De passende beoordeling gaat vooral in op de gevolgen van het voorgenomen boezempeilbeheer op Natura 2000-gebieden die in open verbinding staan met de boezem. De passende beoordeling maakt duidelijk dat het voorgenomen peilbeheer leidt tot significante negatieve gevolgen voor deze gebieden. Voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen is meer natuurlijke dynamiek in de waterhuishouding noodzakelijk. Gesteld wordt dat een fors pakket aan maatregelen nodig is om deze gevolgen te mitigeren. Uit de passende beoordeling en de ‘antwoordnota’ blijkt dat op basis van monitoring zal worden nagegaan of de geplande mitigerende maatregelen voldoende effectief zijn en dat anders ‘extra maatregelen’ genomen zullen worden. Dit komt aan de orde bij vaststelling van de Beheerplannen Natura 2000.

De Commissie constateert dat in de passende beoordeling niet is aangetoond dat significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden voorkomen kunnen worden door het treffen van mitigerende maatregelen. De Commissie acht het verder onwaarschijnlijk dat de voorziene mitigerende maatregelen voldoende zijn om de ‘sense of urgency’ tijdig op te heffen in de betreffende gebieden (uiterlijk in 2015). Het kaderstellende besluit over het boezempeilbeheer laat weinig ruimte voor aanvullende maatregelen op het gebied van (boven)regionaal peilbeheer.⁶ Het resultaat is dat per Natura 2000-gebied gezocht moet worden naar “maatwerk-oplossingen” voor het realiseren van de instandhoudingsdoelen. Het is vooralsnog onduidelijk of de doelen daarmee haalbaar zijn en of dit leidt tot andere ongewenste effecten.

Dit betekent dat aantasting van de natuurlijke kenmerken van deze gebieden op basis van het MER en de passende beoordeling niet uit te sluiten is. Uit de wetgeving (Natuurbeschermingswet 1998) volgt dat een project alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets⁷ met succes wordt doorlopen. Voor zover het alternatievenonderzoek is uitgevoerd in het MER blijkt dat er een (boven)regionaal alternatief is (namelijk een ‘natuurlijk peil’) dat niet of minder leidt tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden.

Bij het opstellen van de Beheerplannen Natura 2000 zal duidelijk worden wat per Natura 2000-gebied de benodigde maatregelen zijn om te voldoen aan instandhoudingsdoelstellingen. Op grond van bovenstaande is niet uit te sluiten dat de keuze voor een vast boezempeil binnen de planperiode (2010-2015) heroverwogen moet worden.

⁶ Uit de passende beoordeling en de antwoordnota blijkt dat momenteel door het Wetterskip Fryslân onderzoek wordt gedaan naar mogelijkheden voor een meer flexibel peilbeheer in combinatie met verhoging van boezemkades en realisatie van gemaal Lauwersoog. Ook wordt de mogelijkheid voor een ‘eigen peilbeheer’ voor natuurgebieden open gelaten. Het is echter onzeker of deze maatregelen voldoende effectief zullen zijn.

⁷ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

- De Commissie adviseert om bij het besluit over het (boven)regionaal boezempeil-beheer aan te geven hoe in het vervolgtraject wordt omgegaan met de bovengenoemde conclusies en de onzekerheden daarin. De Commissie adviseert om hierbij expliciet aandacht te besteden aan de ‘sense of urgency gebieden’.

2.2 Overige activiteiten

De passende beoordeling maakt onderscheid in niet-concrete activiteiten, concrete activiteiten met lokaal effect en concrete activiteiten met gebieds-overstijgend effect. Alleen voor de laatste categorie zijn de effecten in de passende beoordeling getoetst. Voor de overige activiteiten is in algemene termen ingegaan op de mogelijke effecten daarvan. Gesteld wordt dat significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden als gevolg van deze activiteiten niet uitgesloten worden, maar dat deze bij nadere uitwerking voorkomen kunnen worden door lokatiekeuzes of mitigerende maatregelen. In de ‘antwoordnota’ is aangegeven dat in de waterplannen voorwaarden worden gesteld aan de genoemde activiteiten, zodanig dat deze alleen realiseerbaar zijn als significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden uitgesloten kunnen worden.

- Op basis van bovenstaande is de Commissie van oordeel dat het MER en de aanvulling tezamen voldoende informatie bevatten voor de besluitvorming.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing plan-MER

Initiatiefnemer: college van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân en het dagelijks bestuur van het Wetterskip Fryslân

Bevoegd gezag: Provinciale Staten van de provincie Fryslân en het algemeen bestuur van het Wetterskip Fryslân

Besluit: vaststelling Waterhuishoudingsplan en Waterbeheerplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: mogelijke categorieën zijn C12.1, C15.1, C18.2, C27.3, D18.4, D19.1

Activiteit: de provincie Fryslân en het Wetterskip Fryslân werken gezamenlijk aan een nieuw waterhuishoudingsplan respectievelijk waterbeheerplan. Deze plannen vormen het kader voor het waterbeheer in de provincie Fryslân voor de komende jaren.

Bijzonderheden: Dit advies richt zich op de aanvulling op het MER voor het Waterhuishoudingsplan en Waterbeheerplan. Over het MER zelf heeft de Commissie op 3 juli 2009 een toetsingsadvies uitgebracht.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: het Friesch Dagblad van 17 november 2007
aanvraag advies over reikwijdte en detailniveau: 28 november 2007
advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 14 februari 2008

kennisgeving MER: 22 december 2008
ter inzage legging MER: 22 december 2008 tot en met 21 juni 2009
aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 22 december 2008
aanvulling MER: 23 april 2009
toetsingsadvies uitgebracht: 3 juli 2009

aanvraag toetsingsadvies aanvulling op MER: 24 september 2009
toetsingsadvies uitgebracht: 23 november 2009

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs. L. Bijlmakers
drs. P.J. Jongejans (secretaris)
ir. L. van Nieuwenhuijze
drs. L.H.J. Verheijen (voorzitter)
drs. H.A.T.M. van Wezel
ir. Th.G.J. Witjes

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.10 van de Wet milieubeheer en de documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als

aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Passende beoordeling Waterhuishoudings- en Waterbeheerplan Fryslân, 31 augustus 2009.
- Antwoordnota Provinciaal Waterhuishoudingsplan Fryslân 2010-2015, Waterbeheerplan Wetterskip Fryslân 2010-2015, vastgesteld 31 augustus/1 september 2009.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over de aanvulling op het milieueffectrapport Waterplannen Fryslân 2010-2015

De waterbeheerders in de provincie Fryslân stellen nieuwe waterplannen vast. Deze plannen zijn kaderstellend voor het waterbeheer voor de periode 2010-2015. Voor de besluitvorming over de waterplannen wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. Dit toetsingsadvies heeft betrekking op de aanvulling op het MER.

ISBN: 978-90-421-2903-0

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

